

Inspreken commissie Samenleving 13 januari 2022, Ailsa Leadbetter

In oktober is de loting voor de middelbare school gewijzigd ten nadele van de leerlingen. De vragen daarover aan de wethouder heb ik gisteren met de commissieleden gedeeld.

Graag leg ik een aantal gerelateerde zaken voor aan de commissie.

Passend aanbod

In Haarlem past het aanbod aan middelbare scholen al jaren niet bij de vraag. Als het aanbod wel zou passen, dan was er immers geen loting nodig en zouden er zeker nooit leerlingen uitgeloot worden. Toch worden al jaren kinderen van 11 en 12 uitgeloot. Het aanbod past gewoon niet bij de vraag.

Historie

De gemeente is verantwoordelijk voor schoolgebouwen. Omdat het aanbod niet past, had de gemeente in het verleden kosten van tijdelijke noodlokalen waar er meer vraag was en kosten voor het afbreken als de vraag weer afnam. Om deze kosten te beperken, heeft de gemeente de schoolbesturen gevraagd om de aanmelding onderling te regelen zodat er geen noodlokalen meer nodig zouden zijn.

Sindsdien bepalen de schoolbesturen welke keuzes leerlingen in groep 8 hebben.

Systeem van loting

Tot dit jaar stelden kinderen een lijst van 5 voorkeursscholen op en werd er vervolgens geloot. Het succespercentage van deze loting is hoog, hoger bijvoorbeeld dan in Amsterdam.

Toch worden er elk jaar kinderen uitgeloot. In dat proces zit weinig transparantie. Er wordt zeer slecht en vertraagd gecommuniceerd met uitgelote leerlingen en hun ouders. De scholen beweren in hun antwoorden dat er goed en tijdig gecommuniceerd wordt. Ervaringsdeskundigen zoals ik weten dat dat niet zo is.

Vorig jaar was het aantal uitgelote leerlingen zo hoog dat er een rapport over geschreven is. Daar heeft mevrouw De Haas over ingesproken.

Aanpassing van de loting

Dit jaar wordt verwacht dat ouders en leerlingen een lijst maken met 7 scholen. Daar hebben ouders een aantal bezwaren tegen.

1. Er zijn niet altijd 7 scholen die passen bij je advies.
 - a. In sommige gevallen moet je een school op een lager niveau op je lijst zetten (met het risico daar een plaats te krijgen)
 - b. Soms moet je een school ver weg op je lijst zetten (met hetzelfde risico)
2. Op Brugweb worden scholen voor speciaal onderwijs meegeteld. Dat is misleidend. Daar kan niet iedereen terecht.
3. In het geval er maar 7 opties zijn, dan is er in feite geen keuzevrijheid meer. Vrijheid van onderwijs staat in de grondwet. Maar bestaat eigenlijk niet voor iedereen in de regio Haarlem.
4. Ondanks deze langere lijst weigeren de besturen een garantie te geven op een plek op een school op je lijst.

5. Dit jaar zijn de open dagen alleen online. Dan is het al lastig om een indruk te krijgen, laat staan dat je 7 scholen moet kiezen.

Wat gaan de besturen doen als er nu weer kinderen uitgeloot worden? Waar moeten die kinderen heen? Buiten de regio? Hoe lang wordt de lijst volgend jaar?

Verzoek aan de gemeenteraad

Het is evident dat het aanbod niet past bij de vraag. Gezien die situatie wordt van leerlingen en ouders verwacht dat ze niet één school kiezen maar een lijst van voorkeursscholen. Als tegenprestatie zou het de schoolbesturen sieren als ze een aantal aanpassingen zouden doen:

1. Een lijst van 5 scholen, niet meer
2. Goed en tijdig communiceren met ouders
3. Garantie op een plaats op een school op je lijst
4. Voorrangsregels afschaffen op alle scholen
5. Transparantie vooraf, gedurende en na afloop van de procedure

Dank u wel.

Loting Haarlemse middelbare scholen 2022

Samenvatting

- Het nieuwe systeem van loting met een lijst van 7 scholen is een aanzienlijke verslechtering
 - Er zijn niet altijd 7 scholen op het niveau van je advies.
 - In die gevallen moet je een school met een lager niveau op je lijst zetten. Dit betekent dat kinderen geen passend onderwijs krijgt, wat wettelijk wel een verplichting is.
 - Kinderen worden met deze langere lijst gedwongen verder te reizen naar school wat gevolgen heeft voor sociale ontwikkeling in de klas.
 - Er is nog steeds geen garantie op een plek op een school op je lijst – dit jaar weer gedwongen plaatsen op een school waar je niet naar toe wilt?
 - Er is geen plan voor verbetering van communicatie met ouders en kinderen.
 - De aanmeldprocedure is niet transparant.

Achtergrond

- In het najaar van 2021 heeft Trots Haarlem een aantal vragen gesteld aan de wethouder over het nieuwe lotingsstelsel. Deze vragen heeft de wethouder door de schoolbesturen laten beantwoorden.
- Deze presentatie heeft 3 onderdelen:
 - Reactie op de antwoorden van de schoolbesturen
 - Een onderbouwing van de bezwaren tegen het maken van een lijst van 7 scholen.
 - Aanvullende opmerkingen over andere aspecten van de aanmeldprocedure in regio Haarlem

Deel 1: vragen aan de wethouder

Vraag 1: is er passend aanbod in de regio?

- Antwoord van de besturen

In het antwoord vertellen de schoolbesturen over het systeem van aanmelding en concluderen dat er “dus” een passend aanbod is.

- Standpunt ouders

Dit is onjuist. Als er een passend aanbod zou zijn, zou loting niet nodig zijn. Het feit dat er zo'n uitgebreid systeem is rondom aanmelding geeft juist aan dat het aanbod niet passend is.

Vraag 2: juridische plichten van de gemeente

- Antwoord van de besturen

De gemeente heeft geen bevoegdheid om te plaatsen. Er is geen juridische plicht om leerlingen binnen de gemeente te plaatsen.

- Standpunt ouders

De gemeente lijkt te accepteren dat Haarlemse leerlingen verplicht kunnen worden buiten de gemeente of op een lager niveau naar school te gaan (terwijl leerlingen uit andere steden met eigen scholen wel een plaats krijgen op Haarlemse scholen op het passende niveau).

Er is overigens wel een plicht om te zorgen voor voldoende openbaar onderwijs binnen de stad.

Vraag 3: Er zijn niet altijd 7 scholen

- Antwoord van de besturen

Vmbo/havo leerlingen kunnen naar een vmbo school en na het eerste jaar overstappen naar een andere school.

- Standpunt ouders

Wat vmbo/havo betreft: leerlingen en ouders zijn op zoek naar een school voor lange tijd. Niet voor één jaar. Ze willen niet over een jaar weer op zoek naar een andere school. De categorale vmbo-scholen bieden niet een volledig programma voor leerlingen met een vmbo/havo advies.

Voor andere niveaus met minder dan 7 scholen wordt het een keuze tussen lang reizen of op een lager niveau.

Vraag 4: gedwongen plaatsingen

- Antwoord van de besturen

Er is geen sprake van gedwongen plaatsing. Er is voldoende plek maar de leerlingen kiezen niet voor de scholen met plek.

- Standpunt ouders

In het verleden is het voorgekomen dat er voor uitgelote leerlingen op één school plek was. Dat komt neer op gedwongen plaatsing. De vrijheid van onderwijs uit het grondwet is er voor deze kinderen blijkbaar niet.

Overigens schuiven de schoolbesturen hier de schuld voor uitloting af op de leerlingen en nemen geen verantwoordelijkheid voor het niet bieden van een passend/aansprekend aanbod.

Vraag 5: sommige scholen zijn ver weg

- Antwoord van de besturen

De schoolbesturen gaan er vanuit dat alle scholen bereikbaar zijn.

- Standpunt ouders

Dit is niet juist. De regio is groot en niet alle scholen zijn bereikbaar voor 11- en 12-jarigen. Zie verderop in deze presentatie. Hierdoor is het niet voor alle leerlingen in de regio mogelijk om een lijst met 7 scholen te maken op hun eigen niveau op een haalbare afstand.

Vraag 6: leerlingen uit Heemstede

- Antwoord van de besturen

De besturen realiseren zich dat voor Heemstedse leerlingen de afstanden groter zijn. De besturen gaan er vanuit dat scholen bereikbaar zijn.

- Standpunt ouders

Niet alle scholen zijn bereikbaar vanuit Heemstede. Zie later in deze presentatie.

Vraag 7: leerlingen uit Hoofddorp en Amsterdam

- Antwoord van de besturen

Leerlingen uit Hoofddorp wel; leerlingen uit Amsterdam alleen als er plaats over is.

- Standpunt ouders

Hoofddorp heeft eigen middelbare scholen. Regionale voorrang voor leerlingen uit Haarlem, Heemstede, Zandvoort boven leerlingen uit Hoofddorp zou een verbetering zijn.

Apart dat er regelmatig leerlingen uit Amsterdam op de populaire Haarlemse scholen zijn terwijl Haarlemse leerlingen zijn uitgeloot. Ook hier is er een gebrek aan transparantie.

Vraag 8: vmbo/havo op vmbo school

- Antwoord van de besturen

Het College vindt dit een passend aanbod. Ze kunnen doorstromen.

- Standpunt ouders

Uiteraard staat het ouders en leerlingen vrij om voor een vmbo school te kiezen bij een vmbo/havo advies.

Maar hiertoe gedwongen worden om een lijst van 7 scholen te kunnen opstellen is niet wat ouders en leerlingen willen. Ouders willen een school voor hun kind waar het kind zijn hele school kan doorlopen.

Vraag 9: financiële hulp bij reizen

- Antwoord van de besturen

Leerlingenvervoer valt niet onder de verantwoordelijkheid van de besturen.

- Standpunt ouders

Het is apart dat de besturen nu als besturen spreken en in het vorige antwoord juist namens de gemeente spraken. We missen hier een antwoord van de wethouder.

Vraag 10: betere communicatie met ouders

- Antwoord van de besturen

Er is altijd goed gecommuniceerd met ouders.

- Standpunt ouders

Als ervaringsdeskundigen weten wij dat dit pertinent niet waar is. Je wordt gebeld dat je kind is uitgeloot en je moet dan veel wachten (en zelf bellen) voordat er duidelijkheid is. Ondertussen weten al je klasgenoten wel waar ze aan toe zijn. Deze onzekerheid kan traumatisch zijn voor 11- en 12-jarigen. (En ook niet fijn voor hun ouders.)

Vraag 11: garantie op één van de 7 scholen

- Antwoord van de besturen

Er komt geen garantie op een plek op één van de 7 scholen op je lijst.

- Standpunt ouders

Dit systeem is hierdoor de facto geen verbetering. Je kunt nog steeds overal geplaatst worden, net waar er nog plek is. Je hebt zelf nu nog minder in te brengen. Keuzevrijheid is een schijn.

Als 7 niet lukt, hoe ver zullen de besturen dan gaan in een volgende stap?

In Amsterdam is na jaren van vergelijkbare problemen wel een garantie op een plek op één van de scholen op je lijst. Dat verdienen Haarlemse kinderen ook.

Deel 2: welke opties zijn er?

Analyse van de opties per niveau

- We kijken voor elk advies naar 2 aspecten:
 - Bereikbaarheid:
 - De besturen geven aan dat scholen bereikbaar zijn, dus dat hebben we hier onderzocht
 - Verder dan 30 minuten fietsen (één-richting) is niet voor alle 11-jarigen haalbaar. Zo'n afstand is bovendien ook slecht voor de sociale ontwikkeling in de klas.
 - Gemeente Haarlem biedt geen financiële tegemoetkoming voor leerlingenvervoer dus voor sommige ouders een plek op een verre school tot extra kosten leiden.
 - Passend aanbod:
 - De besturen geven aan dat er passend aanbod is, dus ook dat hebben we onderzocht
 - Ouders willen dat groep 8 leerlingen een school kunnen kiezen op het niveau van hun advies. Maar in de praktijk blijkt dat helaas niet altijd mogelijk gegeven een lijst met 7 scholen.

Vmbo-tl advies in regio Haarlem

- Op Brugweb staan 14 scholen voor vmbo-tl
- Bereikbaarheid
 - ☒ 3 scholen ver weg: Saga Driehuis, Vellesan College, Wim Gertenbach
 - Schalkwijk naar Vellesan: 48 minuten fietsen
 - Vondelkwartier naar Wim Gertenbach: 44 minuten fietsen
- Passend aanbod
 - ☒ 3 scholen niet voor iedereen geschikt
 - Daaf Geluk & Prof. Dr. Gunningschool zijn VSO scholen. De meeste leerlingen hebben niet de benodigde diagnose. Bovendien zou het storend zijn voor deze leerlingen als kinderen zonder diagnose in de klas zouden komen.
 - Saga Driehuis (Agora, nieuwe onderwijsmethode). Dat wil niet iedereen.
- Conclusie
 - ☒ Er zijn 10 goed bereikbare scholen voor leerlingen in regio Haarlem met een vmbo-tl advies. Dit is het enige niveau waar leerlingen een keuze hebben.
 - ☒ Haarlem heeft sinds jaar en dag overcapaciteit op dit gebied.

Vmbo-tl/havo advies

- Brugweb noemt 9 scholen
- Bereikbaarheid
 - ❌ Vellesan is niet goed bereikbaar voor leerlingen uit het zuiden van de regio
- Passend aanbod
 - ❌ 6 van deze scholen zijn categorale vmbo-scholen met een vmbo-tl/havo brugklas. Leerlingen moeten dus na één jaar weer van school veranderen
 - ❌ Daaf Geluk is een VSO.
Je hebt voor deze school een diagnose nodig. Hier kan niet iedereen terecht. De school heeft een eigen aanmeldprocedure.
- Conclusie
 - ❌ Er zijn 3 goed bereikbare scholen met een vmbo-tl/havo brugklas waar je daarna kunt doorstromen naar havo op dezelfde school.

VO-School

[Coornhert Lyceum](#)

[Eerste Christelijk Lyceum](#)

[HBM](#)

[Ichthus Lyceum](#)

[Kennemer Lyceum](#)

[Mendelcollege](#)

[Montessori College Aerdenhout](#)

[Rudolf Steiner College](#)

[Saga Driehuis](#)

[Sancta Maria](#)

[Het Schoter](#)

[Vellesan College](#)

[VSO Daaf Geluk](#)

Havo advies in regio Haarlem

- Op Brugweb staan 13 scholen voor havo
- Bereikbaarheid
 - ☒ 3 scholen slecht bereikbaar: Ichthus, Saga Driehuis, Vellesan College
 - Schalkwijk naar Vellesan: 48 minuten fietsen
- Passend aanbod
 - ☒ 3 scholen zijn (voorheen) categorale vmbo-tl, geen havo bovenbouw, na 1 jaar weer veranderen van school
 - HBM, MCA, Daaf Geluk
 - ☒ 2 scholen niet voor iedereen geschikt
 - Daaf Geluk (VSO) is een school voor speciaal onderwijs. Het zou zeer storend zijn voor deze leerlingen als andere kinderen in de klas zouden komen. Deze school is voor de meeste kinderen geen optie.
 - Saga Driehuis (Agora, nieuwe onderwijsmethode)
- Conclusie
 - ☒ Er zijn precies 7 goed bereikbare scholen voor leerlingen in regio Haarlem met een havo advies. Dat betekent dat je geen keuze hebt. Je kunt op alle scholen terecht komen. Je kunt niets uitsluiten.

VO-School

[Coornhert Lyceum](#)

[Eerste Christelijk Lyceum](#)

[Kennemer Lyceum](#)

[Mendelcollege](#)

[Rudolf Steiner College](#)

[Sancta Maria](#)

[Het Schoter](#)

[Vellesan College](#)

Havo/vwo advies in regio Haarlem

- Brugweb geeft een lijst van 8 scholen
- Bereikbaarheid
 - ❌ Vellesan College is ver weg
 - vanaf Schalkwijk is het Vellesan College 48-53 minuten fietsen
 - Openbaar vervoer 49 minuten – 1 uur 12 minuten
 - Kosten € 3,45 (€ 150 per maand)
- Passend aanbod
 - ✅ Alle scholen bieden een havo/vwo klas
- Conclusie
 - ❌ Er zijn precies 7 goed bereikbare scholen voor havo/vwo. Er is geen sprake van keuze, alleen voorkeursvolgorde. Door het gebrek aan transparantie is het onduidelijk hoe die werkt.

VO-School

[Atheneum College Hageveld](#)

[Coornhert Lyceum](#)

[Eerste Christelijk Lyceum](#)

[Ichthus Lyceum](#)

[Kennemer Lyceum](#)

[Mendelcollege](#)

[Sancta Maria](#)

[Het Schoter](#)

atheneum advies in regio Haarlem

- Brugweb noemt 8 scholen voor atheneum
- Bereikbaarheid
 - ❌ 1 school ver weg voor sommige leerlingen in de regio
 - Ichthus
 - 42 minuten fietsen van Schalkwijk naar Ichthus
- Passend aanbod
 - ✅ Alle scholen bieden atheneum
- Conclusie
 - ❌ Precies 7 goed bereikbare scholen, dus geen sprake van keuze. Alleen een voorkeursvolgorde waarvan het effect niet transparant is.

gymnasium advies in regio Haarlem

- Op Brugweb staan deze 8 scholen voor gymnasium
- Bereikbaarheid
 - ❌ Felisenum en Ichthus zijn voor kinderen uit het zuiden van de regio meer dan 30 minuten fietsen
 - Vanuit Zandvoort is het Felisenum zelfs 50 minuten fietsen
- Passend aanbod
 - ✅ Al deze scholen bieden een gymnasium klas
- Conclusie
 - ❌ Voor kinderen in regio Haarlem zijn er dus eigenlijk 6 goed bereikbare scholen.
 - Deze kinderen zullen een niet-gymnasium school op hun lijst moeten zetten.
 - Er wordt geen garantie gegeven, dus je hebt kans dat je niet in een gymnasium klas komt

Deel 3: aanvullende opmerkingen

Aanvullende opmerkingen

- Hier volgt een aantal andere opmerkingen over de aanmeldprocedure die los staan van het systeem van 7 scholen.

De werkelijkheid van groep 8

- Je kiest een school voor de rest van je middelbare schooltijd. Kinderen zitten er niet op te wachten om het eerste jaar op de ene school te doen en dan weer te moeten overstappen.
 - Toch is dat het geval voor kinderen met een vmbo/havo advies, havo advies
- Er zijn soms scholen waar je echt niet naar toe wilt
Je broer heeft er een vervelende ervaring gehad, die ene bullebak uit de straat zit daar op school, of het is simpelweg te ver (>30 minuten met de fiets en/of openbaar vervoer).
 - Toch heb je geen keuze bij een havo, havo/vwo of gymnasium advies
- Gemengde adviezen
Als je een gemengd advies hebt, heb je daar vaak hard voor gewerkt.
Kiezen voor de laagste van de twee voelt dan niet juist.

Vorrang

Op verschillende manieren heeft een aantal kinderen in de regio voorrang op bepaalde scholen. Andere kinderen hebben deze voorrang niet. Dat is ongelijke behandeling

1. Broertjes/zusjes
Er is jaren geleden afgesproken dat de voorrang voor broertjes en zusjes afgeschaft zou worden. Sommige scholen hebben dat gedaan. Anderen hebben de voorrang gehanteerd. Broertjes en zusjes hoeven op deze scholen niet te loten. Zij krijgen gegarandeerd een plaats. Hoeveel dat er zijn wordt niet verteld.
2. Rudolf Steiner geeft voorrang aan leerlingen van vrije basisscholen.
3. Kinderen in Velsen hebben plaatsingsgarantie

Wens: schaf de voorrangsregels af op alle scholen.

Speciaal onderwijs

Tussen de scholen op brugweb staan ook VSO scholen, scholen voor speciaal onderwijs.

Voor deze scholen is een diagnose nodig. Niet iedereen kan op deze scholen terecht. Het is onjuist om deze scholen mee te tellen als optie voor alle kinderen.

- Het toelaten van leerlingen zonder diagnose op deze scholen zou belastend zijn voor de leerlingen die de speciale zorg van deze scholen nodig hebben.

Transparantie

Er is geen transparantie.

- Hoeveel leerlingen hebben zich waar aangemeld voor welk niveau?
 - Hoe zijn de plaatsen verdeeld?
 - Hoeveel plaatsen gingen naar voorrangsléerlingen?
 - Op welke scholen is er nog plaats?
- Essentiële informatie voor uitgelote leerlingen!

Voorbeelden van fietsafstanden vanuit een aantal locaties

- Snelste fietsroute Google Maps
 - Optimistisch, houdt geen rekening met stoplichten, etc.
 - Grens: je kunt niet verwachten dat kinderen meer dan 30 minuten fietsen

FIETS (minuten)	Haarlem Centrum Gedempte Oude Gracht	Haarlem Zuid-West Pijlslaan	Haarlem Zuid Prins Bernardlaan	Heemstede Centrum Binnenweg	Heemstede Florapark Floradreef	Schalkwijk Costa del Sol	Parkwijk	Bloemen	Aerdenhout Zandvoortselaan	Spaarndam Dr Nijestraat	Zandvoort Vondellaan	Velsen
Haarlem												
Coornhert Lyceum		7		6		14				33	24	
Eerste Christelijk Lyceum		3		9		15				29	27	
Het Schoter		21		28		25				13	36	
Kennemer Lyceum		9		17		20				24	26	
Mendelcollege		16		25		26				18	31	
Rudolf Steiner College		13		10		6				29	35	
Sancta Maria		5		7		14				30	25	
Velsen												
Ichthus Lyceum		32		41		42				22	45	
Vellesan College		37		48		48				27	52	
Saga Driehuis*		31		42		43				21	44	
Categorale vmbo-tl												
HBM												
Montessori College Aerdenhout												
Speciaal onderwijs												
VSO Daaf Geluk												